

Antecknat nr 4/2018

Värmlandsarkiv <regionvarmland@id2.idrelay.com>

to 2018-12-13 12:39

Till: Magnus Hakala <magnus.hakala@regionvarmland.se>;

[Kan du inte läsa detta html mail, klicka här.](#)

Antecknat nr 4 | 2018

Värmlandsarkiv

Antecknat nr 4 | 2018

KvinnSams jubileumskonferens

Den 26 oktober hölls en jubileumskonferens på Göteborgs universitet för att fira KvinnSams sextioårsdag, i vilken representanter från Värmlandsarkiv deltog.

KvinnSam är namnet på de kvinnohistoriska samlingarna som finns vid Göteborgs universitetsbibliotek. Det var 1958 som initiativ togs av dåvarande bibliotekarierna Asta Ekenvall och Rosa Malmström samt Eva Pineus, som vid tiden var ordförande i Fredrika Bremerförbundets Göteborgsavdelning, att förteckna kvinnohistorisk litteratur och att samla in arkivmaterial från kvinnor. Den första donatorn av arkivmaterial var journalisten och författaren Barbro "Bang" Alving. 1971 blev det kvinnohistoriska arkivet en del av Göteborgs universitetsbibliotek under namnet Kvinnohistoriska Samlingarna. Cirka 40 år senare fick arkivet sitt nuvarande namn, KvinnSam - nationellt bibliotek för genusforskning.

I inledningstalet som hölls av prorektor vid Göteborgs universitet, Mattias Goksör, framhöll han hur framsynt det var av grundarna att redan för sextio år sedan skapa ett kvinnohistoriskt arkiv som sedermera kom att bli Nordens största bibliotek för genusforskning. Än idag fortgår insamlandet av arkivmaterial, som nu också till stor del digitaliserats och finns både sökbart och tillgängligt genom databaser. Den senaste är den uppmärksammade SKBL - Svenskt kvinnobiografiskt lexikon som släpptes i år.

Temat för jubileumskonferensen var kvinnliga personarkiv. Moa

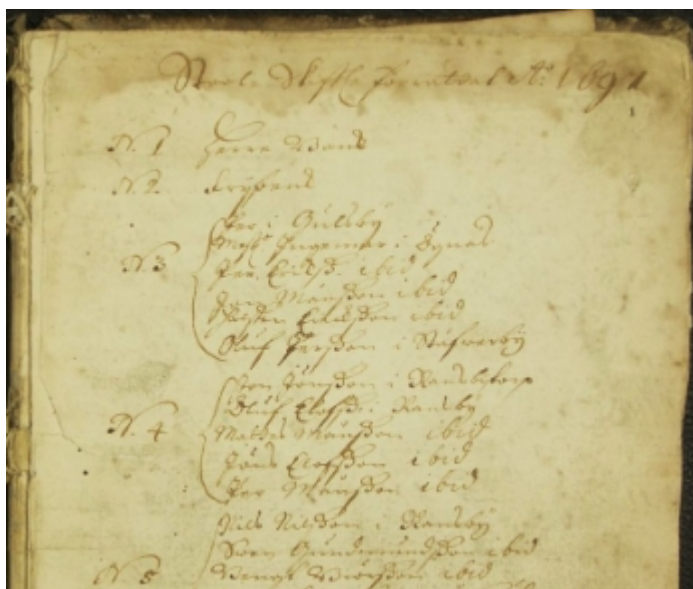
RV + LiV = RV!

Nuvarande Region Värmland går vid årsskiftet samman med Landstinget i Värmland och bildar ny "storregion" under namnet Region Värmland. Det innebär att bland annat sjukvården, länstrafiken, folkhögskolorna, regionala utvecklingen och vi på Värmlandsarkiv alla kommer tillhöra samma organisation, med en direktvald regionstyrelse i

Bergkvist, arkivarie vid Uppsala universitetsbibliotek, redogjorde för hur mjölkkonsulenten Greta Renborg under 1940-talet sadlade om och började arbeta med utåtriktad biblioteksverksamhet. Bland annat reste hon till USA och körde bil på prärien i Iowa. Senare blev Greta Renborg Sveriges första PR-bibliotekarie och lektor vid Bibliotekshögskolan i Borås. Docent Anna Nordenstam berättade om Karin Westman Berg, pionjär inom könsrollsforskningen och stor inspiratör till grundarna av det feministiska nätverket Grupp 8. Historikern Hanna Markusson Winkvist talade om lärarinnan, författaren och politikern Beth Hennings och hennes relation med Gina Leffler, vilka levde tillsammans från mitten av 20-talet.

Vidare innehöll konferensen intressanta inslag om queerforskning i arkiven, om populärhistoriska skildringar av kvinnoöden samt om internationell forskning om kvinnors fackliga engagemang. Den röda tråden var vikten av att synliggöra material efter kvinnor, som ofta ligger dolt i arkiven. Detta arbete är viktigt för att historieskrivningen ska bli så korrekt som möjligt.

Jenny Moström, arkivarie

Stodelningslängd för Lysviks församling 1697.

Stodelningslängder

Ett intressant arkivmaterial är de så kallade stodelningslängderna. Av dessa handlingar framkommer var olika personer satt i kyrkan. I äldre tid så var kyrkbänkarna uppdelade i en manlig och en kvinnlig sida. Raderna var numrerade, man räknade raden närmast koret som rad nummer 1, nästföljande som nr 2 och så vidare. I vissa längder noteras namnet på personen som bänken tillhörde, i andra fall så står enbart namnet på gården. Bänkarna kunde också vara reserverade för vissa yrkeskategorier, som exempelvis smeder eller soldater.

I 1697 års stodelningslängd för Lysvik församling, som bilden visar, var första bänken tilldelad herrefolket, i längden kallad herrebänk. Den andra bänken kallades för fribänk och var reserverad för besökare i socknen. I nästkommande bänk kan vi bland annat finna Per i Gulsby och Oluf Persson i Stävarby.

toppen.

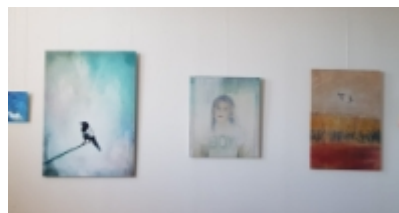
Den nya grafiska profilen kommer inspireras av landstinget, med blå färg och skogsstjärnan som symbol. Vi som idag tillhör regionen kommer behålla våra e-postadresser, men få nya telefonnummer. Mer information om detta kommer på vår hemsida och i sociala medier framöver.

Region Värmlands nya logotyp.

Ny utställare på Arkivcentrum

Arkivcentrum har denna gång glädjen att få presentera alster av Nino Ramsby. Nino Ramsby är en svensk bildkonstnär som växte upp i Krusboda i Tyresö kommun. Sedan tidigt 90-tal har Nino arbetat som fotograf, illustratör och grafisk formgivare. Konsten kan ses fram till och med den 8:e februari på våning 3, öppet samtidigt som forskarsalen.

Utställning av Nino Ramsby.

Nyår på Sandgrund

Nyårsafton 1966 bjöd Grand Hotell Restaurang Sandgrund in ärade gäster till nyårsmiddag, en så kallad Sylvestersoupe. På menyn stod gratinerad sjötungsfilé Amiral till förrätt, följt av nystekt kalkon Bonne Femme till varmrätt. Det hela avslutades med efterrätten Coupe Sylvester! Till detta serverades cocktails, denna afton erbjöds Dry Martini Original samt White Lady.

Längst bak i kyrkan satt soldater från olika rotar, som exempelvis Per i Råby och Anders i Östra berg.

Söker man stodelningslängd i fritextfältet på Riksarkivets hemsida så får man ganska många träffar i flera värmländska församlingar. Har man lite tur och lägger ner lite arbete, så finns möjligheten att lokalisera var ens förfader en gång suttit i det kyrkliga rummet. Inför årets julgudstjänst kan man försöka ta reda på detta. Kanske kan man till och med placera sig på samma ställe som sin förfader och ägna sig åt lite kontemplation.

Gräddkaka enligt Garneijs recept.

Historiebakarna på Värmlandsarkiv

I Kristinehamns högre allmänna läroverks handskriftssamling hittar vi en serie handlingar från Carl Johan Garneij. I ett litet häfte i volym 2 finns samlat ett antal mat- och bakrecept från år 1808.

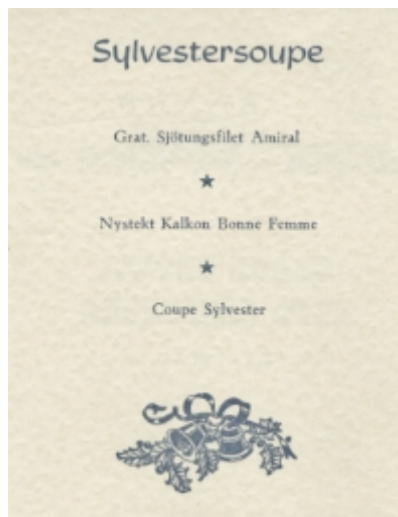
En eftermiddag i slutet av november samlades en grupp med arkivarier för att probbaka två recept från detta häfte. Eftersom det börjar närma sig jul tyckte vi att pepparkaksbakelse låt passande. Vi provade även att baka en gräddkaka.

Det första man behöver göra är att tyda recepten, som är skrivna i snirklig skrivstil. Ingredienser och måttenheter behöver också anpassas till dagens. Recepten innehåller inte heller någon information om baktider eller ugnstemperatur.

Smeten till pepparkaksbakelsen rördes ihop och hälldes i formar av papper. Bakverken puffade upp sig fint i ugnen och fick en gyllene ton. När de sedan togs ut för att svalna sjönk de dessvärre ihop men var ändå goda och luftiga.

Gräddkakan bjöd på andra svårigheter då den enligt receptet skulle innehålla såväl söt som sur grädde. Vi löste detta genom att ersätta den sura grädden med gräddfil med resultatet att grädden inte tjocknade som det var tänkt. Efter tillagning i ugnen blev kakan trots allt lyckad och med en fräsch smak av citron var det allas favorit!

Receptet på gräddkakan hittar ni här till höger. Lycka till med baket!

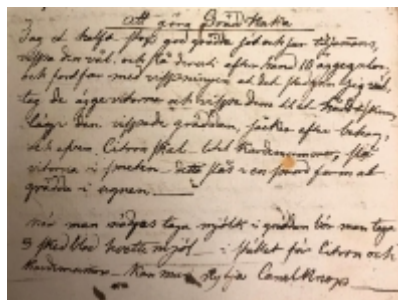

Nyårsmeny från Sandgrund, 1966.

Att göra Gräddkaka - vår transkribering

Tag ett halft stop god grädde söt och sur tillsammans, vispa väl, och slå däruti efter hand 10 ägggelur, och fortfar med vispningen at det stadgar sig väl, tag de äggevitorna och vispa dem til et hårdt skum, lägg i den vispade grädden, såcker efter behag, och efven Citronskal_litet kardemummor, slå vitorna i smeten_detta slås i en smord form att grädda i ugnen__

När man nödgas taga mjölk i grädden bör man taga 3 skedblad hvetemjöl__i stället för Citron och Kardemummor_Kan man nytja Canelknop__

Originalreceptet på gräddkaka.

God jul och gott nytt år!

Vi tackar alla våra läsare för i år och hoppas att ni får en fröjdefull jul och en fin avslutning på 2018!

Den nya forskarsalen med Riksarkivets läsesalsplattform.

Modernisering av forskarsalen

Både möbler och datorer har fått sig en välbehövlig uppdatering i Arkivcentrums gemensamma forskarsal.

De gamla skrivborden och stolarna, som faktiskt även de fyllde 20 år i år, har bytts ut mot nya fräscha möbler. För att garantera tillgänglighet för alla så finns det nu också en datorplats och en läsplats med höj- och sänkbart bord efter behov. I enlighet med Riksarkivets säkerhetsregler för läsesalar så har skärmväggarna vid läsplatserna tagits bort och endast lägre tygskärmar sitter vid datorplatserna.

Datorplatserna har blivit något färre och de gamla datorerna har bytts ut mot så kallade klientdatorer, som är kopplade direkt mot Riksarkivets gemensamma läsesalsplattform, på samma sätt som hos övriga landsarkiv runt om i landet.

Totalt sett har antalet bord minskat och tillsammans med att de höga skärmväggarna försvunnit så har hela rummet nu blivit mer öppet och ljusst. Vi hoppas att alla ska trivas i vår nya forskarsal!

Etikett ur Wasabröds arkiv

Region Värmland - www.regionvarmland.se

Vill du inte längre ha vårt nyhetsbrev - [avregistrera här](#).